

Nadużycia w teorii i praktyce

Aleksander Zaremba
Supervisor w zespole Forensic
Grant Thornton

Agenda

1. Wprowadzenie
2. Nadużycia – teoria
3. Skala nadużyć
4. Zapobieganie
5. Specyfika przypadków nadużyć
6. Podsumowanie

Nadużycia – teoria

Definicja nadużycia

„**Nadużycie**” to każde działanie, które opiera się na oszustwie w celu osiągnięcia korzyści.

Oszustwo staje się przestępstwem, gdy jest "świadomym wprowadzeniem w błąd co do prawdy lub zatajeniem istotnego faktu w celu nakłonienia innej osoby do działania na jej szkodę" (Black's Law Dictionary). Innymi słowy, jeśli kłamiesz w celu pozbawienia osoby lub organizacji ich pieniędzy lub własności, popełniasz oszustwo.

Źródło: [1] <https://www.acfe.com/fraud-resources/fraud-101-what-is-fraud>

Zewnętrzne vs. wewnętrzne nadużycia

Nadużycia zewnętrzne

Przykłady:

- Wyłudzenie poufnych informacji
- Oprogramowanie wymuszające okup (ransomware)
- Kradzież tożsamości
- Naruszenie biznesowej poczty e-mail
- Ataki z wykorzystaniem socjotechniki

Nadużycia pracownicze

Przykłady:

- Korupcja
- Przywłaszczenie aktywów
- Nadużycia w sprawozdaniach finansowych

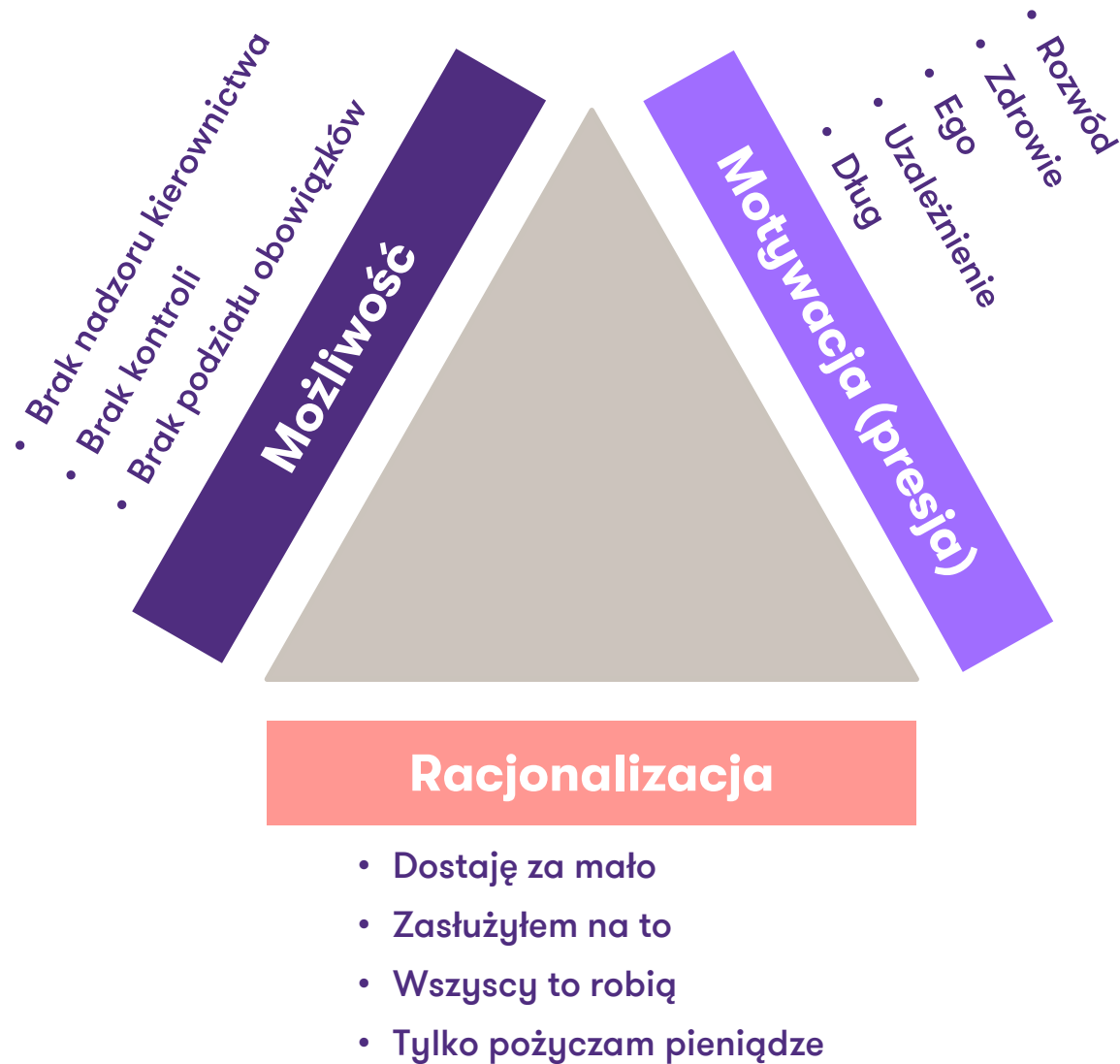
Źródło: [1] ACFE: Occupational Fraud 2022: A Report to the Nations

[2] Florida Atlantic University, <https://business.fau.edu/centers/center-for-forensic-accounting/public-resources-on-fraud/fraud-in-businesses-and-non-profits/external-fraud-on-businesses-or-non-profit-orgs/>

Trójkąt nadużyć

Możliwość jest głównym czynnikiem (60%) przypadków popełniania nadużyć.

Rodzaje nadużyć pracowniczych

Nadużycie może mieć różne oblicza

Korupcja

- Konflikt interesów
- Przekupstwo
- Nielegalne gratyfikacje
- Wymuszenia gospodarcze

Przywłaszczenie aktywów

- **Gotówka:**
 - Kradzież gotówki z kasy
 - Kradzież wpływów pieniężnych (skimming, larceny)
- **Nieuczciwe wypłaty:**
 - Systemy rozliczeniowe
 - Systemy wynagrodzeń
 - Systemy zwrotu kosztów
 - Manipulacje w płatnościach
 - Kasa fiskalna
- **Zapasy i wszystkie pozostałe aktywa**
 - Niewłaściwe użytkowanie
 - Kradzież

Nadużycia w sprawozdaniach finansowych

- Wartość netto / dochód netto – zawyżona lub zaniżona :
 - Przesunięcia w czasie
 - Zawyżone lub zaniżone przychodu
 - Zawyżone lub zaniżone koszty i zobowiązania
 - Niewłaściwa wycena aktywów
 - Nieprawidłowe ujawnienia

Źródło: [1] ACFE: Occupational Fraud 2022: A Report to the Nations

Skala nadużyć

Skala nadużyć (1/4)

Kluczowe statystyki dotyczące nadużyć*

Globalne koszty nadużyć

CFE** szacują, że każdego roku organizacje

tracą **5% przychodów**

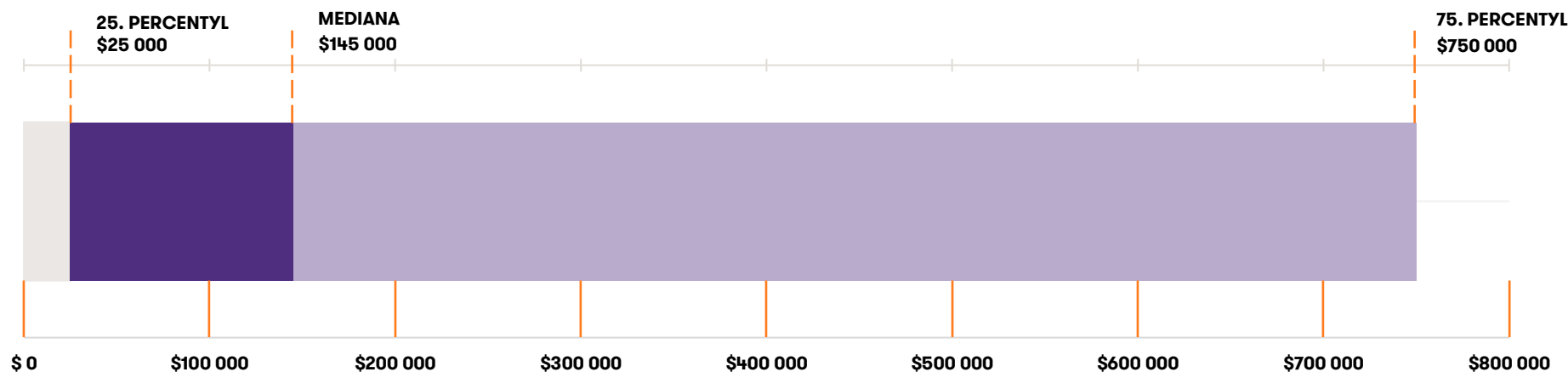
w wyniku nadużyć

Więcej niż

\$5 BILIONÓW strat

w wyniku nadużyć na całym świecie
(prognozowany światowy produkt brutto na 2022 r.)

STRATA NA PRZYPADEK

*Dla spraw badanych w okresie od stycznia 2022 r. do września 2023 r.

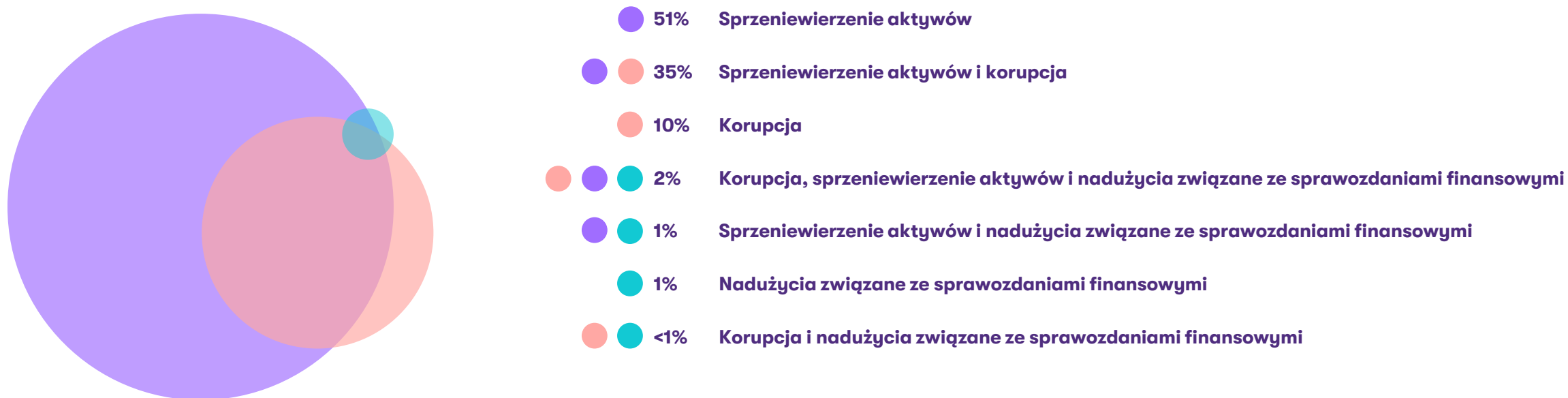
**CFE – Certified Fraud Examiner
(Certyfikowany Specjalista ds. Nadużyć)

Źródło: [1] ACFE: Occupational Fraud 2024:
A Report to the Nations

Skala nadużyć (2/4)

Kluczowe statystyki dotyczące nadużyć*

Jak często sprawcy nadużyć dopuszczają się więcej niż jednego rodzaju nadużycia pracowniczego?

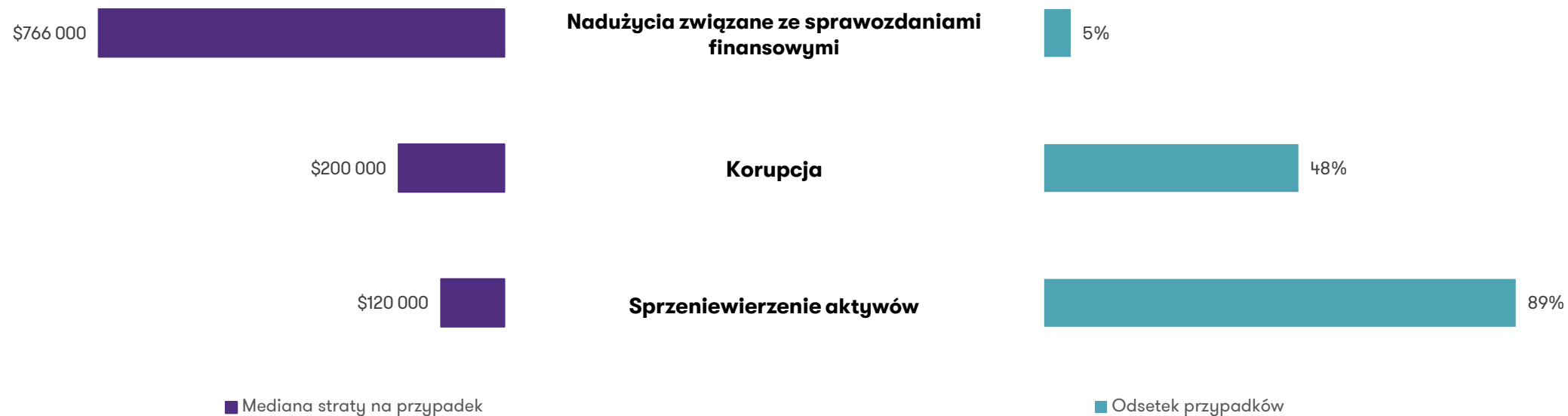

*Dla spraw badanych w okresie od stycznia 2022 r. do września 2023 r.
Źródło: [1] ACFE: Occupational Fraud 2024: A Report to the Nations

Skala nadużyć (3/4)

Kluczowe statystyki dotyczące nadużyć*

Jakie kategorie występują najczęściej wśród nadużyć pracowniczych?

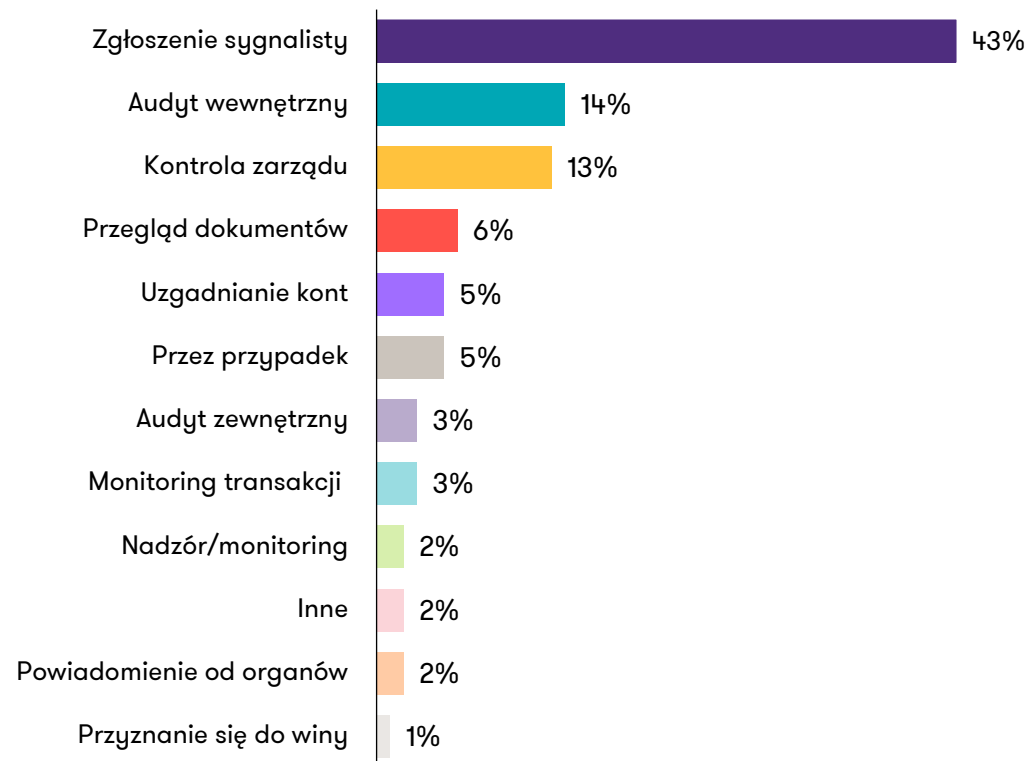

*Dla spraw badanych w okresie od stycznia 2022 r. do września 2023 r.
Źródło: [1] ACFE: Occupational Fraud 2024: A Report to the Nations

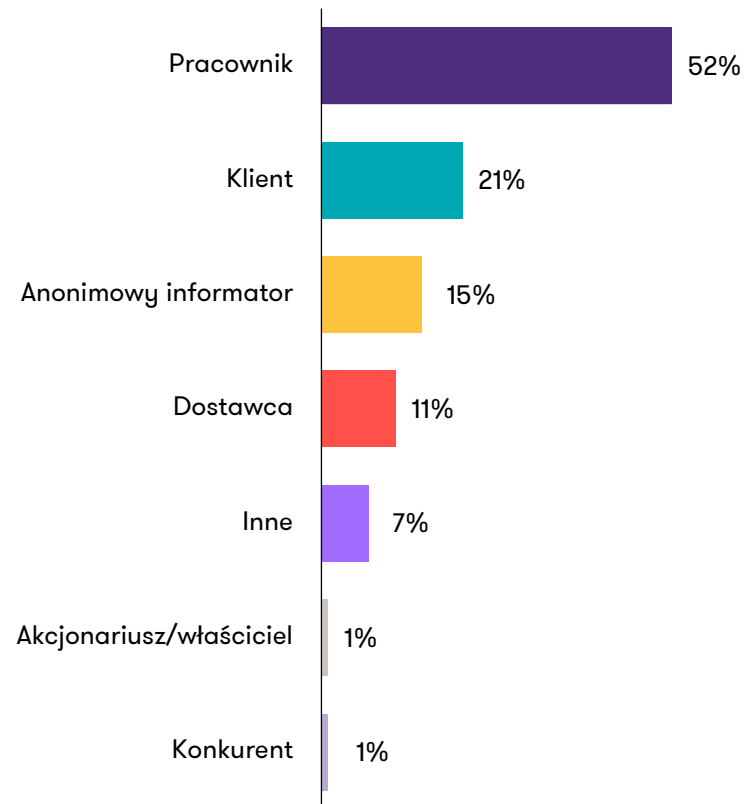
Skala nadużyć (4/4)

Kluczowe statystyki dotyczące nadużyć*

W jaki sposób wykrywane są nadużycia pracownicze?*

Kto jest informatorem?*

*Dla spraw badanych w okresie od stycznia 2022 r. do września 2023 r.
Źródło: [1] ACFE: Occupational Fraud 2024: A Report to the Nations

Zapobieganie

Zapobieganie

Trzy linie obrony w ramach organizacji

Stali pracownicy

Pierwsza linia obrony

- Dostarczanie produktów, usług, prowadzenie działalności gospodarczej (podstawowa działalność niezwiązana z nadużyciami),
- Bezpośrednio narażony na ryzyko nadużycia,
- Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem i przestrzeganie procesów zarządzania ryzykiem,
- Jako pierwszy proaktywnie zwalcza przypadki nadużyć.

Grupa kontrolująca

Druga linia obrony

- Odpowiedzialny za proces zarządzania ryzykiem i jego monitorowanie,
- Ogólny pogląd na działalność firmy w odniesieniu do ryzyka operacyjnego,
- Połączenie między 1. i 3. linią obrony.

Nadzór zarządczy

Trzecia linia obrony

- Niezależny i obiektywny organ,
- Nadzór nad drugą linią obrony.

Źródło: [1] The University of Mississippi, Office of Internal Audit; <https://internalaudit.olemiss.edu/the-three-lines-of-defense/>

Zapobieganie

Jakie narzędzia są dostępne do przeciwdziałania nadużyciom?

Zwiększenie percepcji wykrywania

Edukacja pracowników w zakresie przeciwdziałania nadużyciom

Egzekwowanie obowiązkowych urlopów

Podział obowiązków

Proaktywne procedury audytu

Programy sprawozdawcze

Efektywny nadzór zarządczy

„Tone at the top” - Przykład z góry

Weryfikacja danych

Minimalizowanie presji na pracowniku

Struktura organizacyjna

Specyfika przypadków nadużyć

Specyfika przypadków nadużyć

Pracownik widmo

Pracownik widmo odnosi się do osoby na liście płac, która w rzeczywistości **nie pracuje dla firmy będącej ofiarą nadużycia**. Fałszując dokumentację kadrową lub płacową, zwykle w zмовie kilku pracowników, **sprawca nadużycia generuje wypłaty wynagrodzenia dla osoby niebędącej pracownikiem**.

News > World News

CHEQUE MATE 'Ghost employee' pocketed £780,000 in wages despite skipping two full-time jobs unnoticed for 19 YEARS

Katie Davis

Published: 13:45, 15 Mar 2023 | Updated: 14:02, 15 Mar 2023

Spanish civil servant off work unnoticed for six years

🕒 12 February 2016

Italian 'king of absentees' allegedly skipped work for 15 years

Hospital employee in Calabrian city of Catanzaro continued to be paid monthly salary to total of around £464,000

Źródło: [1] <https://www.thesun.co.uk/news/21719331/employee-busted-skipping-jobs-unnoticed/>;

[2] <https://www.theguardian.com/world/2021/apr/21/italian-king-of-absentees-allegedly-skipped-work-for-15-years>

[3] <https://www.bbc.com/news/world-europe-35557725>

[4] ACFE, Fraud Examiners Manual 2023

Specyfika przypadków nadużyć

Nadużycia płacowe i inne

Pracownik widmo

Nadużycia związane z ewidencją czasu pracy

Kradzież aktywów

Nadużycia dotyczące zwolnień lekarskich

Nadużycia związane z prowizjami i premiami

Nadużycia związane z wydatkami (fałszywe, prywatne, niepotrzebne)

Fałszywe rozliczenia z dostawcą

Fałszywe faktury

Zmiana numeru rachunku bankowego:

- Zwrot poniesionych kosztów
- Płatność za faktury
- Płatność z tytułu premii

Podsumowanie

Nadużycia są wszędzie

Są kosztowne

Posiadają wiele twarzy

Rozprzestrzeniają się jak choroba

Jesteś w pierwszym rzędzie w walce z nadużyciem

Jest to twój obowiązek wobec pracodawcy

Powinno to być zobowiązanie wobec twojego poczucia sprawiedliwości i standardów etycznych

Nie jesteś sam

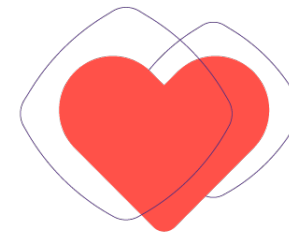
Masz zasady i procedury, którymi możesz się kierować

Jako informator będziesz chroniony

Nie warto trzymać się zepsutego środowiska

Pytania?

Zapraszam do kontaktu

CLIENT WEEK
z Grant Thornton

Aleksander Zaremba

Supervisor
Grant Thornton

E Aleksander.Zaremba@pl.gt.com

M +48 885 886 779

Na co dzień dzielimy się wiedzą na:

[GrantThornton.pl](https://www.grantthornton.pl)

Zapraszamy też do zapisu
na newsletter.